

0.068835	0.065647	S.D. dependent
2.06E-06	Determinant Residual Covariance	
126.0651	Log Likelihood	
-6.709713	Akaike Information Criteria	
-6.170997	Schwarz Criteria	

DLOIL	DLNOGDP	DLGDP	
0.612518	0.792383	1.000000	DLGDP
0.445455	1.000000	0.792383	DLNOGDP
1.000000	0.445455	0.612518	DLOIL

LNOGDP	LGDP	LDOIL	
0.663588	0.759460	1.000000	LDOIL
0.944495	1.000000	0.759460	LGDP
1.000000	0.944495	0.663588	LNOGDP

Date: 11/17/08 Time: 11:03		
Sample(adjusted): 1353 1386		
Included observations: 34 after adjusting endpoints		
Standard errors & t-statistics in parentheses		
DLGDP	DLNOGDP	
-0.017337	0.276551	DLNOGDP(-1)
(0.24280)	(0.23262)	
(-0.07140)	(1.18886)	
-0.019188	0.004001	DLNOGDP(-2)
(0.22654)	(0.21704)	
(-0.08470)	(0.01844)	
0.451075	0.240856	DLGDP(-1)
(0.21771)	(0.20858)	
(2.07192)	(1.15474)	
-0.001981	0.154269	DLGDP(-2)
(0.21786)	(0.20872)	
(-0.00909)	(0.73912)	
0.010124	0.014594	C
(0.01139)	(0.01091)	
(0.88878)	(1.33733)	
0.116121	0.087850	DLOIL
(0.02351)	(0.02252)	
(4.93959)	(3.90053)	
0.562885	0.558847	R-squared
0.484828	0.480069	Adj. R-squared
0.068349	0.062738	Sum sq. resids
0.049407	0.047335	S.E. equation
57.31734	58.77361	Log likelihood
-3.018667	-3.104330	Akaike AIC
-2.749310	-2.834972	Schwarz SC
0.029590	0.045177	Mean dependent

www.csr.ir

رویکرد آینده پژوهی به آینده انرژی در ایران

دکتر فیروزه خلعت‌بری*

چکیده

آینده پژوهی در مورد انرژی یکی از مباحثی است که با توسعه پایدار و پیوستگی همه جانبه کشورهای جهان به یکدیگر ارتباطی ساختاری دارد. بنابراین لازم است آینده انرژی در ایران با عنایت به این دو محور معین شود. با عنایت به الزامات توسعه پایدار، موضوع کاهش آلاینده‌های انرژی محوری است که در آینده‌نگری در مورد انرژی باید به آن توجه شود. در نهایت لازم است برخوردی مسئولانه در بهره‌برداری از امکانات انرژی در کشور ایجاد شود که در کنار آن شناسایی منابع، تدوین راهبرد برای ایجاد انگیزه لازم برای ظهور انرژی‌های جایگزین و تجدیدپذیر، تأمین نیازهای سرمایه‌های بخش انرژی، برخورد عادلانه با مصرف‌کنندگان و بنگاه‌های آسیب‌پذیر و کارآمد بودن مدیریت تولید و مصرف انرژی باید برنامه‌ریزی شود. تحقیقات نشان داده است که بخش انرژی آن قدر بزرگ است که سرمایه‌های خطرپذیر را جذب کند و در نهایت تمام نشانه‌های وجود دانش فنی بازدارنده در بخش انرژی مشاهده می‌شود. در این چارچوب جایگزینی سوخت‌های فسیلی یک چشم‌انداز اجتناب‌ناپذیر است.

واژگان کلیدی

بخش انرژی، آینده پژوهی، توسعه پایدار، تدوین راهبرد

* فوق دکتری اقتصاد از دانشگاه USC آمریکا و عضو گروه پژوهشی شاخص‌سازی و آینده‌پژوهی معاونت پژوهش‌های

اقتصادی مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام.
Email: khalatbari@csr.ir

تاریخ پذیرش: ۸۸/۰۵/۱۷

تاریخ ارسال: ۸۸/۰۲/۳۱

۱- مقدمه

آینده‌نگری در انرژی یکی از مباحثی است که با توسعه پایدار و پیوستگی همه جانبه کشورهای جهان به یکدیگر ارتباطی ساختاری دارد. به عبارت دیگر، هیچ کشور جهان نمی‌تواند بدون عنایت به کل جهان سیاستی در بخش انرژی داشته باشد که آن سیاست را بهینه بداند. این پیوند تنگاتنگ از ارتباط مستقیم انرژی با محیط زیست، گسترده‌گی نفوذ انرژی در اقتصاد و زندگی جهان و در نتیجه جهانی بودن موضوع و سیاست‌های محیط زیست برمی‌خیزد.

برای روشن شدن موضوع باید به چند نکته اشاره شود:

نخست اینکه امروز ثابت شده است که توسعه پایدار ممکن نیست مگر آنکه میزان گازهای کربنیک تولیدشده در جهان در پایین‌ترین حد ممکن نگاه داشته شود.

نکته دوم، مهم‌ترین عامل اثرگذار بر میزان گازهای کربنیک انرژی است.

نکته سوم، کنترل گازهای کربنیک و دستیابی به محیط زیست مطلوب یک امر جهانی است و هیچ کشور جهان نمی‌تواند در این زمینه سیاستی انفرادی را اجرا کند. و

نکته چهارم این است که انرژی یک کالای مشتقه است و هیچ کس انرژی را بدون همراهی حامل انرژی با ابزار استفاده از حامل نمی‌تواند بررسی کند. با این اوصاف مجموعه‌ای از صنایع در کنار بخش انرژی حضوری فعال دارند که این امر خود سبب بزرگ شدن هم‌نهاد انرژی^۱ (از تولید تا مصرف) می‌شود که طیف بسیار بزرگی از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد. اغراق نیست اگر گفته شود که هیچ هم‌نهادی به اندازه هم‌نهاد انرژی در جهان بزرگ نیست.

با این اوصاف، آینده انرژی در ایران ناگزیر باید در کنار آینده انرژی در جهان قرار بگیرد و با آن سازگاری داشته باشد.

خواسته توسعه پایدار دستیابی به اقتصادی پایدار است و یکی از ویژگی‌های این اقتصاد پایدار در بخش سرمایه طبیعی این است که میزان گازهای کربنیک موجود در پایین‌ترین سطح ممکن باقی بماند. افزایش گاز کربنیک با پایداری ناسازگار است. امروز ثابت شده است که اگر قرار باشد مقدار گاز کربنیک موجود در سطح پایین باقی بماند، چاره‌ای نیست جز آنکه بخش انرژی میزان تولید انواع گازهای کربنیک را در کمترین حد نگاه دارد.